

Kognitionsvetenskapliga programmet i Linköping



Studiehandledning

Kvalitativa forskningsmetoder, 6 hp

Termin: VT 2024
Kurskod: 729G07

FÖRORD

Syftet med denna studiehandedning är att underlätta studierna genom att tydliggöra kursens mål, innehåll och examinationsformer. Studiehandedningen ska ses som ett levande dokument, som med lärarnas och studenternas hjälp kan förbättras. Synpunkter är därför välkomna såväl under som efter kursen.

Lycka till med studierna!

Gisela Eckert

Kursansvarig

INNEHÅLL

MÅL	4
INNEHÅLL OCH UPPLÄGG	5
EXAMINERANDE UPPGIFTER UNDER KUSENS GÅNG	6
KOMPLETTERING OCH OMEXAMINATION	9
FUSK, PLAGIERING OCH ANVÄNDNING AV GENERATIV AI	12
INSPELNING OTILLÅTEN	12
KURSVÄRDERING	12
KONTAKTINFORMATION	13

MÅL

I kursplanen anges de kunskaper varje student förväntas ha tillägnat sig efter att ha bedrivit fyra veckors heltidsstudier. Efter avslutad kurs ska den studerande kunna:

- redogöra för den vetenskapsteoretiska bakgrunden till olika kvalitativa metoder
- redogöra för den kvalitativa metodens roll i kognitionsvetenskaplig forskning
- utforma kvalitativa undersökningar i enlighet med vetenskaplig praxis
- planera kvalitativ datainsamling med hjälp av intervju eller observation
- bearbeta kvalitativa data med hjälp av specifika analysmetoder
- kritiskt tolka och diskutera kvalitativa data utifrån forskningsfrågor, teori och tidigare forskning
- muntligt och skriftligt förmedla resultat från kvalitativ forskning
- granska aktuella kvalitativa forskningsartiklar kritiskt ur ett vetenskapligt, etiskt och samhälleligt perspektiv
- redogöra för och jämföra den kvalitativa respektive kvantitativa metodens position inom vetenskap och samhälle
- reflektera över behov av ytterligare kunskap och kompetens inom kvalitativ metod

INNEHÅLL OCH UPPLÄGG

Kursen består av tre delområden:

- 1) Vetenskapsteori och forskningsdesign.
- 2) Intervju och observation som *datainsamlingsmetoder*.
- 3) Tre kvalitativa *analysmetoder*: (a) Interpretative Phenomenological Analysis (IPA), (b) Conversation Analysis (CA), (c) Grounded Theory (GT).

I kursen kommer ovanstående delar inte att behandlas helt separerade från varandra, eftersom innehållet i varje del ofta kan relateras till de andra delarna. Kursinnehållet behandlas genom föreläsningar, workshoppar och studentpresentationer, enligt nedanstående schema (se även läsanvisningar). Ta för vana att alltid kontrollera eventuella förändringar i TimeEdit.

Vecka	MÅNDAG	TISDAG	ONSDAG	TORSDAG	FREDAG
3	10-12 Introduktion (GE) - Info om kursen. Läs: Studiehandedningen + information på Lisam.		10-12 Föreläsning (GE) - Vetenskapsteori och forskningsdesign. Läs: Howitt kap. 1-2 + 15-18 eller Fejes & Thornberg kap. 1 + 14.		10-12 Föreläsning (GE) - Intervju. Läs: Howitt kap. 3-4 eller Fejes & Thornberg kap. 1 + 14.
4	13-15 Föreläsning (MT) - Observation. Läs: Howitt kap. 5 eller Fejes & Thornberg kap. 1 + 14.		10-12 Workshop i grupp 13-16 Föreläsning och workshopuppföljning (MT) - IPA Läs: Howitt kap. 7 + 12-14 eller Fejes & Thornberg kap. 3 + 7-8 + inspirationstexter (Farvid & Braun; Lovejoy; Tholander & Tour) + workshopmaterialet.		10-12 Workshop i grupp 13-16 Föreläsning och workshopuppföljning (MT) - CA. Läs: Howitt 6 + 9-10 eller Fejes & Thornberg kap. 5 + 11 + inspirationstexter (Cromdal et al.; Svennevig; Whalen et al.) + workshopmaterialet.
5	10-12 Workshop i grupp 13-16 Föreläsning och workshopuppföljning (HL) - GT. Läs: Howitt kap. 8 eller Fejes & Thornberg kap. 2 + inspirationstexter (Pister; Thornberg, Thornberg et al.) + workshopmaterialet.		10-12 Presentation av artiklar, grupp 1-4 (MT) 13-15 Presentation av valda artiklar, grupp 5-8 (MT)		
6	13-15 Frågestund inför inlämnandet av hemtentan				OBS! Sista dagen för inlämning av hemtentan är fredagen den 9 februari kl. 17.00

MT = Michael Tholander; GE = Gisela Eckert; HL = Henrik Lindqvist

EXAMINERANDE UPPGIFTER UNDER KUSENS GÅNG

UPG1: Individuell skriftlig uppgift + deltagande i workshopsuppföljningarna, 1 hp, U-G

- Denna examinerande uppgift handlar om att analysera *ett* empiriskt material som delas ut via Lisam samt att delta i *samtliga* workshopsuppföljningar (obligatoriskt). Det kommer att gå att välja mellan tre typer av material (ett för varje metod), men man får också välja ett eget material. Observera att du enbart ska bifoga *en* workshopsrapport till hemtentan (dock EJ på den analysmetod som valts i hemtentan).
- Börja med att studera det empiriska materialet redan innan respektive workshop, föreläsning och workshopsuppföljning, och försök med inspiration från både metodlitteraturen och de empiriska artiklarna (som är kopplade till den valda metoden och ämnet) åstadkomma begynnande analyser helt på egen hand.
- Under workshoparna arbetar du i grupp med att åstadkomma analyser på det empiriska materialet i linje med metoden. Observera att även om du samarbetar med andra kring möjliga analyser under workshoparna ska du *skriva ihop rapporten på egen hand*.
- Rapporten ska vara 2 A4-sidor lång, exklusive eventuella referenser (Times New Roman, 12 punkter, 1,5 radavstånd) och ska bifogas till hemtentan. Observera att det är ett krav att du kopplar åtminstone någon av dina analyser till inspirationsartiklarna eller andra vetenskapliga artiklar. Observera också att du inte får använda samma metod i denna uppgift som i hemtentauppgiften.
- Skrivråd kopplade till de utdelade materialen:
 - Om du väljer IPA: Fokusera på hur "one night stands" kan *upplevas* från deltagarens horisont.
 - Om du väljer CA: Fokusera på vad deltagarna *åstadkommer* med sina yttranden i larmsamtalet.
 - Om du väljer GT: Fokusera på "*main concerns*" som offerrollen i mobbning kan medföra.
- Förslag på disposition av rapporten:
 - Inled allmänt genom att träffande karakterisera analysmetoden.
 - Beskriv det empiriska materialet som delats ut.
 - Peka på teman/kategorier/kluster osv.
 - Välj ett tema och illustrera med minst ett fylligt och rikt citat.
 - Gör expanderande analyser av valda citat och koppla till vetenskaplig litteratur (krav).
 - Kom med kritiska synpunkter (mot metoden, materialet, er själva, osv).

Om du INTE deltar i en workshopsuppföljning lämnar du in en ersättningsuppgift: 2 sidor individuell skriftlig analys av det material som avhandlats under den missade uppföljningen.

UPG2: Gruppuppgift i presentation av kritisk artikelläsning, 1 hp, U-G

Denna examinerande deluppgift handlar om att gruppvis leta upp, granska och presentera en empirisk, peer-reviewad, internationell forskningsartikel av god kvalitet. Observera att den valda artikeln ska bygga på någon av de tre analysmetoderna (IPA, CA eller GT) som behandlas i kursen och vara relevant utifrån ett kognitionsvetenskapligt perspektiv. Observera också att varje grupp måste ta fram en reservartikel som är baserad på en annan metod, så att Michael som seminarieansvarig kan skapa variation om den inte skulle uppstå naturligt.

Alla studenter i respektive grupp måste vara delaktiga i val, granskning och presentation av artikeln. Förslag på frågor man kan fokusera på:

- Vad handlar artikeln om? Vad är syftet? Vilka är forskningsfrågorna?
- Varför är artikeln relevant utifrån ett kognitionsvetenskapligt perspektiv?
- Hur legitimeras studien, dvs. hur säljs den in som viktig?
- Vilka begrepp och vilken teori (inkl. tidigare forskning) används i artikeln?
- Vilken typ av datainsamlingmetod/data bygger artikeln på?
- Vilka är undersökningsdeltagarna?
- Hur skrivs den specifika metoden fram?
- Vilka metodproblem diskuteras?
- Vilka tolkningar av data görs?
- Görs både kondenserande och expanderande analyser?
- Vilka huvudresultat presenteras?
- Vilken kritik kan riktas mot studien?
- Vilka idéer på nya studier väcks?
- Vad kan man lära av artikeln som blivande kognitionsvetare eller professionell?

Observera att varje presentation får vara högst 15 minuter, med ytterligare 5 minuter för uppföljande diskussioner/återkoppling. Använd visuell presentation, förslagsvis PowerPoint.

Obs! Skicka den valda artikeln till michael.tholander@liu.se som bifogad pdf-fil senast en vecka innan presentationen.

Om du INTE deltar i gruppuppgiften kring kritisk artikelläsning ersätts den av en individuell granskning (ca 2-3 sidor lång) av valfri artikel (ej någon av de redan valda). Om du INTE närvarar vid presentationen ersätts momentet av en skriftlig uppgift: Skriv en reflekterande text kring vad denna uppgift givit dig, dvs. vad du lärt dig och fått ut av uppgiften (ca 1 sida).

HEM1: Individuell skriftlig hemtentamen, 4 hp, U-VG

Huvuduppgiften består i att individuellt planera och diskutera en möjlig kvalitativ studie. Som hjälp kan du föreställa dig att du söker medel hos ett forskningsråd och att hemtentan är din projektansökan. Här följer några saker du bör tänka på:

- Identifiera, avgränsa och legitimera en forskningsfråga som kan beforskas med kvalitativ metod.
- Redogör för tidigare vetenskapliga studier (peer reviewed) på området för din egen studie.
- Välj, redogör för och diskutera frågor kring forskningsdesign.
- Välj, redogör för och diskutera en lämplig datainsamlingsmetod.
- Välj, redogör för och diskutera en lämplig analysmetod.
- Redogör för och diskutera vilka typer av slutsatser din studie skulle kunna resultera i.
- Redogör för och diskutera för- och nackdelar med din studie.

Omfång: 3-4 A4-sidor, exklusive referenser (Times New Roman, 12 punkter, 1,5 radavstånd).
Obs! Tänk på att alltid grunda dina resonemang i kurslitteraturen eller annan relevant litteratur, och ange *alltid* sidnummer när du refererar.

Inlämning av hemtentan ska ske senast fredagen den 9 februari kl. 17.00 via inlämningar i Lisam. Följande bilaga/bilagor ska också finnas med:

- Workshopsrapport (2 sidor) – för analysmetod som EJ ingår som en del av den individuella hemtentan.
- Om man EJ deltagit i gruppuppgiften kring kritisk artikelläsning ersätts uppgiften av en individuell granskning (ca 2-3 sidor lång) av valfri artikel (dock ej någon som andra presenterat). Om man EJ närvarat vid presentationen ersätts momentet av en skriftlig uppgift på 1 sida: Skriv en kort reflektion kring vad denna uppgift gett dig, dvs. vad du lärt dig och fått ut av uppgiften (ca 1 sida). Om du missat någon workshopsuppföljning lämnar du in en extra individuell uppgift som ersättningsuppgift.

Återkoppling ges skriftligt av rättande lärare senast tio arbetsdagar efter inlämnandet.

Bedömningskriterier (tillägg för VG i parentes):

- Förmåga att (på ett utmärkt sätt) identifiera, formulera och legitimera (sälja in) en forskningsfråga som kan besvaras/beforskas med hjälp av kvalitativ metod, IPA, CA eller GT.
- Förmåga att (på ett utmärkt sätt) referera till, redogöra för samt tillämpa relevant tidigare forskning/teori, metodlitteratur och vetenskapsteori i designen av en tänkbar studie.
- Förmåga att (på ett utmärkt sätt) förutse och förhålla sig till olika typer av etiska och praktiska forskningsproblem i relation till den egna studien.
- Förmåga att (på ett utmärkt sätt) tillämpa ett kritiskt och reflekterande förhållningssätt i relation till den egna studien.
- Förmåga att (på ett utmärkt sätt) bearbeta kvalitativa data med hjälp av specifika analysmetoder, IPA, CA eller GT.
- Förmåga att (på ett utmärkt sätt) kritiskt granska vetenskapliga artiklar inom det kvalitativa forskningsområdet.

KOMPLETTERING OCH OMEXAMINATION

För de studenter vars examinerande uppgifter betygsätts med U, G eller VG (enbart hemtentan) rapporteras resultatet in till Ladok senast den 29 februari.

Möjlighet till komplettering ges till studenter vars examinerande uppgifter bedöms ligga strax under G-nivån. Vid kompletteringen används ”spåra ändringar”. Kompletteringen ska skickas in via mejl senast den 8 mars. Mejladress: michael.tholander@liu.se

Studenter som skickar in komplettering kan endast uppnå betyget G.

Om komplettering inte bedöms som fullgod rapporteras betyget U in i Ladok.

För de studenter som fått betyget U vid det första examinationstillfället, eller som tidigare inte prövats, kan examinerande uppgifter lämnas in under vecka 22 (senast 31 maj kl 17.00) i inlämningsfunktionen i Lisam. Innehållet i hemtentan (men ej i bilagan/bilagorna) måste vara nytt om studenten tidigare prövats och erhållit betyget U. Omexaminationen bedöms på samma sätt som den ordinarie examinationen.

Nästa tillfälle att lämna in examinerande uppgifter är under vecka 35 (senast 30 augusti kl 17.00) i inlämningsfunktionen i Lisam. Omexaminationen bedöms på samma sätt som den ordinarie examinationen.

Om en student ännu inte har uppnått betyget G efter de tre första examinationstillfällena gäller den kommande, nya kursens examination och examinationsvillkor.

LITTERATUR

Huvudbok:

- Howitt, D. (2019). *Introduction to qualitative research methods in psychology*, 4th edition. Harlow: Pearson. ISBN: 9781292251202. (Andra och tredje upplagan går också bra!)

Andra möjliga val av huvudbok:

- Fejes, A. & Thornberg, R. (2019). *Handbok i kvalitativ analys*. 3:e upplagan. Stockholm: Liber. ISBN: 9789147129706. (Andra upplagan funkar också!)
- Smith, J. (Red.) (2015). *Qualitative psychology: A practical guide to research methods*. 3rd edition. London: Sage.
- Sullivan, C. & Forrester, M. (2019). *Doing qualitative research in psychology: A practical guide*. 2nd edition. Los Angeles: Sage.
- Willig, C. (2013). *Introducing qualitative research in psychology*. 3rd edition. London: Open University Press.

Inspirationslitteratur inför workshopsuppgiften i IPA (kan laddas ned på Lisam):

- Farvid, P. & Braun, V. (2017). Unpacking the “pleasures” and “pains” of heterosexual casual sex: Beyond singular understandings. *Journal of Sex Research*, 54(1), 73-90.
- Lovejoy, M. (2015). Hooking up as an individualistic practice: A double-edged sword for college women. *Sexuality & Culture*, 19(3), 464-492.
- Tholander, M. & Tour, N. (2020). Lessons in casual sex: Narratives of young Swedish women. *Sexuality & Culture*, 24(5), 1397–1417.

Inspirationslitteratur inför workshopsuppgiften i CA (kan laddas ned på Lisam):

- Cromdal, J., Osvaldsson, K. & Persson-Thunqvist, D. (2008). Context that matters: Producing “thick-enough descriptions” in initial emergency reports. *Journal of Pragmatics*, 40(5), 927-959.
- Svennevig, J. (2012). On being heard in emergency calls: The development of hostility in a fatal emergency call. *Journal of Pragmatics*, 44(11), 1393-1412.
- Whalen, J., Zimmerman, D. & Whalen, M. (1988). When words fail: A single case analysis. *Social Problems*, 35(4), 335-362.

Inspirationslitteratur inför workshopsuppgiften i GT (kan laddas ned på Lisam):

- Pister, R. (2014). Understanding bullying through the eyes of youth. *Journal of Ethnographic & Qualitative Research*, 9(1), 27-43.
- Thornberg, R. (2018). School bullying and fitting into the peer landscape: A grounded theory field study. *British Journal of Sociology of Education*, 39(1), 144-158,
- Thornberg, R., Halldin, K., Bolmsjö, N. & Petersson, A. (2013). Victimising of school bullying: A grounded theory. *Research Papers in Education*, 28(3), 309-329.

Förslag på fördjupningslitteratur:

- Allwood, C. M. & Erikson, M. (2017). *Grundläggande vetenskapsteori för psykologi och andra beteendevetenskaper*. 2:a upplagan. Lund: Studentlitteratur. (Kan verkligen rekommenderas som en bra introduktion till vetenskapsteori!)
- Arvastson, G. & Ehn, B. (2009). *Etnografiska observationer*. Lund: Studentlitteratur.
- Arvola, M. & Linder, J. (2018). Know thy users by interpretative phenomenological analysis. *Journal of Interaction Science*, 6(3).
<http://jois.ce.jku.at/index.php/jois/article/view/48/33>
- Atkinson, P. m.fl. (red.) (2001). *Handbook of ethnography*. London: Sage.
- Braun, V., & Clarke, V. (2006). Using thematic analysis in psychology. *Qualitative Research in Psychology*, 3(2), 77–101. Se även <https://www.youtube.com/watch?v=5zFcC10vOVY&t=1469s>
- Braun, V. & Clarke, V. (2021). *Thematic analysis: A practical guide*. Los Angeles: Sage.
- Bryman, A. (2002). *Samhällsvetenskapliga metoder*. Malmö: Liber Ekonomi.
- Charmaz, K. (2006). *Constructing grounded theory: A practical guide through qualitative analysis*. London: Sage.
- Emerson, R., Fretz, R. & Shaw, L. (1995). *Writing ethnographic fieldnotes*. Chicago: University of Chicago Press.
- Graham, B. (2008). *Forskningsintervjun: Tekniker och genomförande*. Lund: Studentlitteratur.
- Guvå, G. & Hylander, I. (2003). *Grundad teori – ett teorigererande forskningsperspektiv*. Stockholm: Liber.
- Hammersley, M. & Atkinson, P. (2007). *Ethnography: Principles in action*. 3rd edition. Milton Park: Routledge.
- Hutchby, I. & Wooffitt, R. (2008). *Conversation analysis*. 2nd edition. Cambridge: Polity.
- Jørgensen, M. & Phillips, L. (2000). *Diskursanalys som teori och metod*. Lund: Studentlitteratur.
- Knoblauch, H. (2005). Focused ethnography. *Forum Qualitative Social Research*, 6, 44.
- Kvale, S. (1994). *Psychology and postmodernism*. London. Sage.
- Kvale, S. & Brinkmann, S. (2009). *Den kvalitativa forskningsintervjun*. Lund: Studentlitteratur.
- Larkin, M., Watts, S. & Clifton, E. (2006). Giving voice and making sense in interpretative phenomenological analysis. *Qualitative Research in Psychology*, 3, 102-120.
- Smith, J. (red.) (2008). *Qualitative psychology: A practical guide to research methods*. 2nd edition. London: Sage.
- Smith, J. (2004). Reflecting on the development of interpretative phenomenological analysis and its contribution to qualitative research in psychology. *Qualitative Research in Psychology*, 1, 39-54.
- ten Have, P. (2007). *Doing conversation analysis: A practical guide*. 2nd edition. London: Sage.
- Willig, Carla (2008). *Introducing qualitative research in psychology*. 2nd edition. Maidenhead: Open University Press.

FUSK, PLAGIERING OCH ANVÄNDNING AV GENERATIV AI

Den definition som Linköpings universitets disciplinnämnd utgår ifrån angående fusk och plagiat finns i Högskoleförordningen (10 kap. 1 §): ”Disciplinära åtgärder får vidtas mot studenter som med otillåtna hjälpmedel eller på annat sätt försöker vilseleda vid prov eller när studieprestation annars skall bedömas”. Försök till vilseledande kan leda till att ärendet anmäls och behandlas i universitetets disciplinnämnd. En varning eller avstängning från undervisning och examination i upp till sex månader kan bli följden av försök till vilseledande. I denna kurs rekommenderar vi att generativ AI *inte* används i examinerande uppgifter. År 2023 kunde det konstateras att AI producerade både felaktiga och svaga formuleringar i vissa hemtentor. Detta kommer i fortsättningen att kunna leda till komplettering, underkännande eller, i grova fall, anmälan till disciplinnämnden.

INSPELNING OTILLÅTEN

Linköpings universitet har 2012-02-16 beslutat att ljudupptagning, fotografering, filmning och liknande inspelning av föreläsningar, seminarier och andra undervisningssituationer inte är tillåten. Ett undantag är studenter med funktionsnedsättning, som med anledning av denna behöver särskilda hjälpmedel, äger rätt att göra ljud- och bildupptagning. Då får det endast göras av studenten själv genom personlig närvaro vid föreläsningen. Sådant behov ska meddelas i god tid före föreläsningen. Det är den enskilde studenten som har ansvar att vid förfrågan uppvisa intyg om sådant behov, utfärdat av koordinator för studenter med funktionshinder vid Linköpings universitet.

KURSVÄRDERING

Enligt högskoleförordningen ska studenter som deltar i eller avslutar en universitetskurs ges möjlighet att framföra sina erfarenheter av och synpunkter på kursen. Inom den här kursen sker detta genom Linköpings universitets elektroniska kursvärderingssystem (Evaluate). Kursansvarig uppmanar alla studenter att ta denna chans att förbättra den kognitionsvetenskapliga utbildningen vid Linköpings universitet för kommande studenter. Utöver detta kan frågor, förslag och synpunkter lämnas till kursansvarig under kursens gång.

KONTAKTINFORMATION

Mejl är den huvudsakliga kommunikationsformen inom kursen.

Kursansvarig

Gisela Eckert: 013-28 21 44; gisela.eckert@liu.se

- Vid övergripande frågor rörande kursen, t.ex. studiehandledning, schema eller litteratur.

Kurslärare

Gisela Eckert: 013-28 21 44; gisela.eckert@liu.se

Henrik Lindqvist: 013-28 26 53; henrik.lindqvist@liu.se

Michael Tholander: 013-28 29 78; michael.tholander@liu.se

- Vid frågor rörande enskilda föreläsningar, seminarier och workshoppar i kursen.

Kursadministratör

Carl Löfstrand: 013-28 47 75; carl.lofstrand@liu.se

- Vid frågor rörande administrativa ärenden, t.ex. Lisam eller Ladok.

Programadministratör

Anna Grabska Eklund: 013-28 23 62; anna.grabska.eklund@liu.se

- Vid frågor rörande studieavbrott och avregistrering.

Programansvarig

Sam Thellman: 013-28 24 10; sam.thellman@liu.se

- Vid frågor rörande programövergripande frågor.